

STRESZCZENIE

Autor: mgr Kürşat Soğuksu

Tytuł: Systemy kształcenia nauczycieli wychowania fizycznego w Turcji i w Polsce na przestrzeni dziejów – analiza porównawcza

Promotor: dr hab. Ewa Roszkowska, prof. AWF

Promotor pomocniczy: dr Bożena Alejziak

Rozprawa podejmuje badanie dziejów kształcenia nauczycieli wychowania fizycznego w Turcji i w Polsce. Jej głównym celem jest przedstawienie genezy i przeobrażeń systemów kształcenia nauczycieli wychowania fizycznego w Turcji i w Polsce oraz ich analiza porównawcza uwzględniająca również ocenę implementacji założeń Procesu Bolońskiego i jego funkcjonowania w tureckich i polskich szkołach wyższych kształcących na kierunku wychowanie fizyczne.

Tak szerokie zadanie badawcze zrealizowano stosując metody badań historycznych: bezpośredniego i pośredniego ustalania faktów, techniki analizy dokumentów, metodę biograficzną, metodę porównawczą oraz metodę sondażu diagnostycznego wykorzystującą technikę ankietowania.

Zakres przestrzenny rozprawy obejmuje obszar Turcji i Polski. W kilku przypadkach jest on przekroczony – przywoływane są inicjatywy pedagogiczne z państw europejskich, co służy podkreśleniu ich znaczenia dla działań podejmowanych w obu państwach. Cezurę początkową stanowią reformy Tanzimatu w Imperium Osmańskim, a na ziemiach polskich powołanie Komisji Edukacji Narodowej w Rzeczypospolitej Obojga Narodów, a końcową wyznaczają badania własne przeprowadzone w uczelniach tureckich i polskich w roku akademickim 2022/2023, mające na celu ukazanie opinii nauczycieli akademickich i studentów kierunku wychowanie fizyczne na temat wdrażania i funkcjonowania założeń Systemu Bolońskiego w tureckich i polskich uczelniach.

Praca składa się ze Wstępu, sześciu merytorycznych rozdziałów, z których każdy rozwiązuje konkretny problem badawczy, Zakończenia, Bibliografii i Aneksu. Najobszerniejszy jest rozdział II analizujący dzieje kształcenia nauczycieli wychowania fizycznego w Turcji od czasów Imperium Osmańskiego do roku 2023. Jest to celowe

założenie, bowiem dzieje te nie zostały dotychczas opracowane. Zatem Rozdział ten jest pierwszym na świecie całościowym przedstawieniem genezy i ewolucji tureckiego systemu kształcenia nauczycieli wychowania fizycznego. Praca jest też pierwszą analizą porównawczą systemów akademickiego kształcenia nauczycieli wychowania fizycznego w Turcji i w Polsce uwzględniającą również stopień wdrażania dyrektyw Systemu Bolońskiego.

Analizy i ustalenia badawcze dokonane w niniejszej rozprawie potwierdzają, że powstanie i rozwój systemów edukacji akademickiej nauczycieli wychowania fizycznego w Turcji i w Polsce warunkowany był czynnikami natury politycznej, społeczno-ekonomicznej i kulturowej w obu państwach oraz wzmocniony działalnością wybitnych indywidualności XIX i XX stulecia inicjujących lub wspierających go takich, jak: Ali Faik Bey [Üstünidman], Selim Sırrı Bey [Tarcan], Mustafa Kemal Atatürk, Henryk Jordan, Eugeniusz Piasecki, Józef Piłsudski i wielu innych, których zaangażowanie podkreślono w pracy.

W procesie rozwoju obu systemów kształcenia zaobserwowano podobieństwa dotyczące wdrażania inicjatyw zagranicznych, rozpoczęcia kształcenia od specjalistycznych kursów, które w konsekwencji doprowadziły do utworzenia kierunku studiów: wychowanie fizyczne. Istotne są też działania związane z wdrażaniem dyrektyw Procesu Bolońskiego mające wpływ na poprawę jakości, integracji i dostosowania programów nauczania do standardów europejskich. Natomiast różnice wynikają z kontekstów społeczno-politycznych Turcji i Polski, tempa rozwoju i przyjętych filozofii kształcenia, co znalazło również wyraz w programach edukacyjnych i organizacji kształcenia.

Badania potwierdziły również, że wdrażanie dyrektyw Procesu Bolońskiego służy jakości i integracji systemów kształcenia nauczycieli wychowania fizycznego zarówno w Turcji, jak i w Polsce. Opinia ta potwierdziła się także w badaniach ankietowych. Na ich podstawie można ponadto stwierdzić, że Polska wykazuje nieco wyższy poziom zadowolenia w większości ocenianych obszarów, co wskazuje na bardziej przychylne przyjęcie i głębsze wdrożenie dyrektyw Procesu Bolońskiego na polskich uczelniach w porównaniu z Turcją.

Słowa kluczowe: *historia kształcenia nauczycieli wychowania fizycznego, kształcenia nauczycieli wychowania fizycznego w Turcji, kształcenia nauczycieli wychowania fizycznego w Polsce, proces boloński*